

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань фінансової політики і банківської діяльності
05 червня 2018 року
Веде засідання перший заступник голови Комітету ДОВБЕНКО М.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тільки закінчилось пленарне засідання. Зараз наші колеги члени комітету на підході ще... Да, і Різаненко тут є, зараз зайде, і Клімов обіцяв, і Фурсін, і Жолобецький – всі вони обіцяли. Як тільки буде кворум, ми почнемо.

Шановні колеги, я... Раз, два, три, чотири, п'ять, шість. Ні, немає ще.

Поки підходять, я хочу інформацію дати. У нас на сайті нашого комітету вивішені дати засідання робочої групи по законопроекту про валюту і по законопроекту 6027, які готуємо до другого читання. Тому я прошу, якщо у когось є бажання долучатися, можете, виходячи з цього, планувати свій час. Ми це зробили так, щоб наступний тиждень робота в комітеті, щоб всі знали, які дати, і вже могли свій час депутати, Національний банк теж поінформований, і дякую, теж залучилися. Ми хочемо досить... У нас там біля 300 правок до Закону про валюту. І тому, я думаю, що роботи нам буде досить багато. Але ми налаштовані все-таки наступного тижня ударно попрацювати.

У нас із 12 членів комітету присутні 7. У нас є кворум. Я думаю, якщо наступні підійдуть товариші, то ми, наші колеги, ми не будемо заперечувати. Ми маємо підстави всі для того, щоб розпочати наше засідання.

Я хочу сказати, що також на наше засідання запрошені: Яків Васильович Смолій – Голова Національного банку; Маркарова Оксана Сергіївна – перший заступник міністра фінансів України; заступники Голови Національного банку Катерина Вікторівна Рожкова і Олег Євгенович Чурій; також директор департаменту фінансової політики Мінфіну Гелетій Юрій Ігорович; начальник управління юридичного департаменту Нацбанку Козлова Ольга Іванівна; голова ради АУП Станіслав Михайлович Аржевітін. Є також голова Асоціації кредитних бюро Паламарчук Антоніна Борисівна.

Колеги, нема інших думок для того, щоб почати роботу?

Пропонується такий порядок денний і регламент. У нас є три питання тому є тут відповідно позначення "регламент". Я хочу тільки вам запропонувати, у нас попередньо була домовленість, що третє питання ми заслухаємо в закритому режимі, оскільки буде обговорюватись інформація, обмежений доступ. Якщо з цим зауваженням... До речі, тоді пропонується, що на обговоренні третього питання будуть присутні члени комітету, завідуючий секретаріатом нашого комітету і керівництво Нацбанку. Інших заперечень немає? Вибачаюсь, так, Оксана Сергіївна також і Гелетій. Інших немає заперечень?

Хто за такий порядок денний і регламент? Прошу голосувати. Дякую. Одноголосно. Переходимо до першого питання, у нас перше питання про проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення фінансування фінансового сектору в Україні (8331). Доповідає Руслан Євгенович Демчак – 5 хвилин.

ДЕМЧАК Р.Є. Дякую.

Шановні колеги, вашій увазі пропонується законопроект 8331 про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функціонування фінансового сектору України. Цей закон є ідейним послідовником відхиленого урядового законопроекту 7180, але є розширеним, доопрацьованим і відшліфованим. Ті зауваження, які були у нас в залі, враховані повністю в редакції цього нового законопроекту. При цьому основна ідея залишається тією, яку ми підтримали на засіданні 19 грудня 2017 року, коли підтримували законопроект 7180, а саме кардинальне перезавантаження системи корпоративного управління в державних банках відповідно до принципів ОЕСР.

На жаль, на даний час державні банки не в повній мірі виконують свою функцію реалізації державної фінансової політики, ми це знаємо, і постійно потребують

фінансового підживлення, що є найбільш негативним моментом. А також є катастрофічна ситуація з обслуговуванням кредитного портфелю державних банків.

Тому, я впевнений, що всі наші зміни являються дуже потрібними. І та інформація, що, от остання була, що було збільшення статутного капіталу "Ощадбанку" на 5 мільярдів гривень, по крайній мірі було погодження таке, хоча мова йде ще про гроші ті, які було прийнято розподілити минулорічним рішенням Кабінету Міністрів. Але очевидним є глобальне занепокоєння величезними витратами, які ми постійно витрачаємо з державного бюджету на підтримку державних банків.

В мене є статистика, що за останні 9 років після кризи 2008 року в статутні капітали "Ощадбанку" і "Укресімбанку" було залито більше ніж 70 мільярдів гривень. Це не рахуючи "ПриватБанк". А кошти бюджету, як зазначила Маргарет Тетчер, не є грошима держави, а є коштами платників податків і інтереси, які ми з вами представляємо. Тому нам потрібно інтереси громадян України захистити. Тому нашим завданням є створення законодавства для забезпечення ефективного управління цими банками з метою підвищення їх операційної спроможності, прибутковості та довіри до них з боку клієнтів і потенційних інвесторів. Ми знаємо, що стратегії є у Мінфіну вийти на приватизацію з цими банками.

Зауважу, що зараз у нас є чотири банки державних і в тому числі три державних, і один з державною часткою, і у них три різні схеми формування, і функціонування наглядових рад. Причому найменш ефективною якраз є саме схема функціонування наглядових рад "Ощадбанку" і "Укресімбанку", які якраз мають бути локомотивом реалізації державної фінансової політики.

Я б хотів зупинитися на основних положеннях законопроекту, які пропонуються нашому розгляду, він вносить, він передбачає викладення в новій редакції статті 7 Закону "Про банки і банківську діяльність". Перше – це наглядова рада державних банків буде складатися із 9 членів, 6 з яких незалежні, так, як ми хотіли, і 3 представляти мають інтереси по одному уряду, Президента і Верховної Ради.

Чітко визначений порядок призначення членів наглядової ради, а також припинення їхніх повноважень. Визначені критерії та обмеження до кандидатів, в тому числі тих, які представляють державу. Встановлено чіткий розподіл повноважень між правлінням, наглядовою радою та зборами акціонерів функцію яких виконує Кабінет Міністрів.

При цьому зауважу, що ключові рішення, такі як оцінка річних результатів роботи банку, розподілу прибутку, операції з акціями банку, зокрема приватизація, а також інші будь-які значні правочини приймаються виключно урядом без можливості їх делегування. Тобто ми жодним чином не пропонуємо віддати контроль за діяльністю державних підприємств в приватні руки. При цьому уряд не має втручатись в операційну роботу банку, яка здійснюється правлінням та контролюється наглядовою радою в інтересах акціонерів, тобто громадян України, які є кінцевими бенефіціарами державних банків.

Крім того, законопроект спрямований на забезпечення економії коштів Національного банку при здійсненні послуг з інкасації шляхом їх делегування надійним комерційним банкам. Як ви знаєте, пілотний проект такий проводить НБУ, демонструє високі результати, тому вважаю, що ми маємо підтримати регулятора в його прагненні реформуватись і розвиватись.

Також законопроект вирішує декілька питань в роботі Фонду гарантування вкладів. Якнайшвидше прийняття цього законопроекту підтримується і Президентом, і урядом, і Національним банком, і всіма іншими міжнародними партнерами. І ми бачимо, що цей законопроект завжди в топових позиціях по підтримці міжнародними фінансовими організаціями. І, я впевнений, що якраз ці новації потрібні і самим державним банкам.

Тому я пропоную всім нам приєднатися і підтримати пропозицію: рекомендувати Верховній Раді прийняти цей законопроект 8331 за основу в першому читанні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Руслан Євгенійович.

Слово для доповіді щодо альтернативного (8331-1) законопроекту надається Сергію Вікторовичу Рибальці. Прошу.

РИБАЛКА С.В. Дякую, Михайло Володимирович.

Мій колега Руслан Євгенійович сказав, що питання державних банків є в ТОПі і голови держави, і уряду, мабуть, і Національного банку. Але ми всі знаємо, що 55 відсотків в банківській системі – це сьогодні банки державні. Ми знаємо, що там є проблеми Активами, і 12 мільярдів доларів урядової підтримки пішло, як ми кажемо, в пісок.

На жаль, ми бачимо, що законопроект, який був перший, про державні банки, назва законопроекту "Про державні банки", не був підтриманий в парламенті. Для мене це каже про те, що сьогодні влада вперто відмовляється реалізовувати власну економічну політику через державні банки. Україна потребує фінансування масштабних інфраструктурних проектів та національних програм, наприклад, щодо підвищення ефективності економіки або розвитку машинобудування.

Як забезпечити організацію консорціумного кредитування. В рамках реформи державного управління передбачено позбавлення міністерств функцій управління державними підприємствами. До кого ж перейде ця функція? Хто забезпечить оцінку діяльності наглядових рад банків? Хто і як буде управляти часткою держави, наприклад, в "Укргазбанку"? Наш законопроект відповідає на всі ці запитання.

Структура управління пропонується в законопроекті наступна. Рада управляючої компанії, вищий орган управління, управляюча компанія, що складається з 9 осіб. По дві з яких призначаються Верховною Радою, Президентом та Кабінетом Міністрів. Три члени мають бути незалежними членами, що обираються на конкурсних засадах конкурсною комісією виключно з числа кандидатів, відібраних на умовах відкритого конкурсу компанією з добору персоналу, що має не менш ніж 10-річний досвід надання послуг з добору керівного складу фінансових установ. Виконавча дирекція та виконавчий орган управляючої компанії, що здійснює управління його поточної діяльності, та складається з 5 осіб, що призначаються урядом країни. У складі управляючої компанії створюється експертна рада, консультативний орган, що забезпечує аналіз поточного стану діяльності державних банків, виконання ними планових показників, вплив на розвиток банківської системи в Україні, розробку стратегії, управління державною належними їй банківськими активами.

Я вважаю, що нам потрібно управління державними банками поставити поза політикою. Ми маємо привести систему корпоративного управління у відповідальність до рекомендацій ОЕСР, Європейської комісії та комітету. І наш законопроект робить це краще. Нам потрібні ефективні наглядові ради у державних банках.

Якщо казати своїми словами, то ті два законопроекти які є, вони, я думаю, мало чим відрізняються від тих законопроектів, що, на жаль, Верховна Рада не могла проголосувати. Єдине що, в моєму альтернативному законопроекті я порадився з експертами, і ми змінили підхід до формування вищого, я кажу, органу, який буде потім приймати рішення в наглядових радах для того, щоб, ну, наприклад, якщо хоче один із учасників всіх тих наглядових рад знайти в більшості підтримку, то йому треба домовлятися як мінімум з двома членами чи з Верховної Ради, чи з Кабінету Міністрів, чи з представниками від Президента. Як до мене, це є більш демократично і дає можливість приймати рішення більш фахово, і я так кажу, може не в одну калітку.

Так що я прошу, шановні колеги, підтримати цей законопроект і, вважаю, що після першого читання ми можемо його доопрацювати для того, щоб зробити більш якісним. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Вікторович.

Дякую колегам за конструктивізм, який був проявлений ними при підготовці їхніх законопроектів, бо ми мали можливість досить детально дискутувати з приводу багатьох положень, які зафіксовані в цих законопроектах.

Перш ніж ми відкриємо дискусію, я хотів би внести на розгляд ще кілька пропозицій. Пропозиція перша. Оскільки ми так ще до цього часу і не включили в порядок дня сесії Верховної Ради цих два законопроекти, то я пропоную, щоб ми все-таки у своєму рішенні першим пунктом рекомендували Верховній Раді законопроект 8331 і альтернативний 8331-1 включити до порядку денного сесії. А вже потім наступний пункт 2, 3, ті, які ми з вами сформулюємо підтримавши чи пропозицію пана Демчака, чи пропозицію пана Рибалки.

Хочу сказати єдине, ще одна пропозиція, яку я хочу, щоб ми подискутували. Ми минулого року мали досить багато часу і провели серйозні дискусії з приводу законопроектів 7180 і його альтернативного. Я дуже радий, що, не дивлячись на різні полярні точки зору в результаті дискусій, ми вийшли на узгоджені позиції, які дали нам можливість внести у сесійну залу узгоджений варіант. І навіть ми гордились тим, що ця компромісна пропозиція мала всі підстави для того, щоб бути підтримана 226-ма голосами. На жаль, тут не стільки професійний якийсь аргумент, але дещо інший, вплинув на те, що ми не маємо цього рішення. Але я хотів би попросити вас як альтернативу ще одну, запропоную підтримати 8331 за основу і в цілому. Я розумію, що у нас дуже мало часу до завершення цієї сесії, хочеться, щоби поки почнеться восени передвиборча кампанія, не знаю, що у нас там буде, щоб ми як варіант дали сесії розглядати і це. Пройде, не пройде – це вже таке діло. Але ми навіть технічні, чи техніко-юридичні правки ГНЕУ врахували, коли реєстрували 8331. То єсть, я думаю, що навіть до другого читання ми в якійсь мірі ці речі врахували. Я не нав'язую, це як один із варіантів. Дякую.

Переходимо до дискусії. Хто бажає висловитися? Повторно? (*Шум у залі*) Може ми... Ну, давайте.

ДЕМЧАК Р.Є. Колеги, по 8331. Не тільки я є автором, а і ви, шановні колеги, пан Довбенко, Різаненко, Поляков, Лаврик. Тому я буду переконувати тільки Сергія Вікторовича зараз. Ну, по-перше, Сергій Вікторович... Да, да. Я вибачаюсь. І інші учасники нашої дискусії. Створення єдиної управляючої компанії, ну, я вже не кажу за порушення антимонопольного законодавства, це навпаки підсилює, те, що ви казали плюсом, це навпаки підсилює монополію державних банків, які і так 55 відсотків.

Друге. На рахунок політичних впливів. У вашому законопроекті незалежних мінімум 3, тобто їх може бути тільки 3. Ми говоримо, у нашому чітко визначено 6. А кількість взагалі кінцева у вас невизначена по величині. Тобто це може бути і 30. І, враховуючи те, що у вас є така норма, можна сказати, що є трошки обмеження: дві треті формується Президентом і урядом, і парламентом, і лише одна третя – незалежна. То оцей принцип незалежності ми його розбиваємо у вашому законопроекті. Оці два основних як би моменти, які як би не дають можливості підтримати ваш законопроект. І він концептуально як би їх навіть з'єднати не можна, вони концептуально просто різні.

Ну, і ще один момент. Це ускладнення ефективного управління, тому що у базовому законопроекті чітко, як казав, розмежовані функції наглядової ради, управління і акціонерів. У вашому законопроекті цієї чіткості немає, і можуть виникнути потім як би проблеми з тою суттю, якою ми вкладаємо, ефективного управління і зміна в роботі саме органів управління, вона може просто бути неефективна. Ми отримаємо те, що маємо, просто фактично ми доукомплектуємо те, що ми не зробили раніше членами наглядової ради, представниками від Верховної Ради, від уряду і Президента. Ми законодавче це ще раз зобов'яжемо, що і так прописано, і, можливо, туди внесемо, зробимо вид, що ми зробили якусь реформу, ввівши три або може чуть-чуть більше незалежних, які не будуть мати переважної кількості голосів, членів наглядової ради. Тому, я думаю, що ці три тези є ключовими, і я прошу підтримати базовий законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Будь ласка.

РИБАЛКА С.В. Вы начали оппонировать. Давайте будем оппонировать. Дуже дякую за конструктивну критику.

Ну, по-перше, давайте не будемо об'єднувати Верховну Раду, Адміністрацію Президента і Кабінет Міністрів. У нас є дуже велико прикладів, коли точка зору у Адміністрації Президента одна, а у Верховної Ради інша, у уряду може бути третя чи якась, тому що це три різні речі.

А, по-друге, давайте тоді поговоримо про принципові речі. А хто буде давати оцінку діяльності цих державних банків? Яку мету вони собі ставлять? Які будуть показники? І куди ми всі будемо, ну, іти, коли... Кому вони будуть підпорядковані і хто буде відповідати? От взяли у нас незалежні експерти державний банк. І що? І куди ми будемо... Які показники, коли вони виконують, не виконують? Коли ми їх змінюємо чи не змінюємо, чи нагороджуємо? Оце в мене, ну, головне питання взагалі до законопроекту про державні банки. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую колегам. У них сформована своя позиція. Я дякую, що ви вже її маєте. Дайте ми дамо можливість виступити тим, в кого ще немає своєї позиції або нам допоможе. Я обіцяв Івану Геннадійовичу, потім – Яків Васильович.

ФУРСІН І.Г. Михаил Владимирович, я с большим уважением отношусь к вашей позиции как руководителя комитета. И, действительно, считаю, что нам нужно бороться за результативность нашей работы и с точки зрения прохождения закона, и с точки зрения того, что мы сами больше года добиваемся встряхнуть вот эту часть банковского сектора, государственную часть, да. Поэтому, безусловно, я глобально настроен конструктивно. Но тем не менее хочу немножко сегодня ситуацию поперчить и задать коллегам провокационные вопросы. Ну, наверное Оксане Сергеевне в большей степени. Вот недавно все прочитали о том, что "Нафтогаз" себе объявил премии – 46 миллионов долларов. Ну, вряд ли меня можно удивить такими суммами, я соприкасался с гораздо большими деньгами. Но...

_____. *(Не чути)*

ФУРСІН І.Г. Да. Давайте просто уберем вот эту эмоцию чисто такую, ну, я не знаю, коммунистическую, да, и поговорим серьезно на эту тему. Как это произошло, что вот в органе, в государственной компании, даже если они хорошо поработали, как они считают, таким способом определились премиальные.

Дальше. Вот в "Укрнафте" поработал независимый директор из Бельгии, по-моему, или из Голландии. Ну, результаты его работы, я думаю, знают все, да. Сразу говорю, я не играю тут в политику и не хочу тут какие-то межклановые истории поднимать и так далее. Вопрос же состоит, какую модель мы хоти утвердить в итоге, чтобы даже независимые директора не сошли с ума и, как бы это сказать, не выписывали себе премии за еще неполученный результат и несделанную работу.

Мы этим законопроектом больше добиваемся того, чтобы повысить эффективность, насколько я понимаю, государственного сектора. Но не получится ли так, что у нас завтра менеджеры будут выписывать себе премии, например, за выигранные суды по каким-то кредитом, и как мы себя застрахуем от этих процессов. А в целом я настроен позитивно, я считаю, что мы в любом случае должны или тот, или тот законопроект принять, и сделать все для того, чтобы они в любом случае были приняты сейчас, а не когда-то там потом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Яків Васильович, після нього – Оксана Сергіївна.

СМОЛІЙ Я.В. Дякую, Михайло Володимирович.

Національний банк висловлював свою позицію в підтримку урядового законопроекту по створенню незалежних наглядових рад державних банків шляхом внесення змін до 7 статті Закону "Про банки і банківську діяльність". Це питання піднімається вже неодноразово. І основна мета таких змін до законопроекту – це наділення повноваженнями наглядових рад і обмеження повноважень менеджменту в частині прийняття рішень, оцінки ризиків по здійсненню активних операцій.

Створення ж, те, що стосується альтернативного законопроекту, поєднання в одній організації чи в одному органі керівному функцій нагляду чи управління за декількома

державними банками не відповідає жодній світовій практиці. Це, по-перше. По-друге, в стратегії, яку затвердив Кабінет Міністрів для державних банків, передбачається входження в структуру акціонерного капіталу іноземних фінансових корпорацій. І це не буде сприяти створенню здорової конкуренції на ринку, а буде протирічити, по суті один орган нагляду буде приймати рішення в різних банках, їхні стратегії будуть розходитися.

Тому ми підтримуємо законопроект урядовий. І я повністю погоджуюсь з вашою ініціативою вносити в парламент пропозицію голосувати за основу і в цілому. Оскільки у нас дуже мало часу для розгляду в другому читанні, законопроект не є складний, і можна розглядати його так, як ви запропонували. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Віктор Васильович. Прошу, Оксана Сергіївна Маркарова. МАРКАРОВА О.С. Дуже дякую.

Шановні колеги, по-перше, хочу подякувати за підтримку і за ініціативу врегулювати дане питання. Що нам надзвичайно терміново потрібно – це наглядові ради в "Ощадбанку" і "Укрексімбанку". Ми фактично вже більше року, майже півтора року живемо без повноцінних спостережних рад, і це не тільки питання контролю і нагляду за правлінням, це і питання допомоги правлінню в багатьох питаннях, які необхідно вирішувати в цих банках.

Ми підтримуємо Закон 8331 і надзвичайно підтримуємо, і просимо вас, комітет проголосувати, і будемо просити Верховну Раду в цілому проголосувати за законопроект за основу і в цілому для того, щоб якнайшвидше можна було розпочати процедуру відбору.

Відповідаючи на запитання щодо незалежних членів спостережної ради і взагалі більшості незалежних членів, чому ми віримо в цю ідею і яка насправді є стандартом, в тому числі Комітет по банківському нагляду європейський, який запровадив, який вже діє у європейських... незалежність не значить безвідповідальність, якраз навпаки. Держава абсолютно не самоусувається і не може бути самоусунена від управління, тому що саме держава приймає так звану політику власності, це те, що ми затвердили як стратегію розвитку банківського сектору. На основі цієї політики власності кожен банк приймає свою стратегію, на сьогоднішній день вона затверджується Кабінетом Міністрів. Коли у нас буде незалежна рада директорів, більшість з яких будуть незалежні, схвалена ними стратегія буде також все одно затверджуватись органами управління також.

Кожен незалежний член, так само як і представник держави, має контракт з банком підписаний, в цьому контракті є показники ефективності KPIs, який для кожного... який встановлений як для ради в цілому, так і для кожного незалежного члена. І саме по ним буде оцінюватись робота як членів спостережної ради, так і безпосередньо правління.

Чому ми в цьому впевнені? Тому що воно вже у нас працює в двох банках, в яких держава має участь. Тому що в "ПриватБанку", в якому більшість складають незалежні члени, на сьогоднішній день у кожного члена є уже ці показники ефективності, і їх дотримання контролюється. Тому альтернативний законопроект насправді піднімає дуже багато важливих питань, ми про це раніше говорили, які теж треба обговорювати, але вони вимагають набагато ширшої дискусії, яким чином ми будемо управляти ті банки, які навіть в нашій стратегії ми не передбачаємо їх приватизації. На сьогоднішній момент, мені здається, підтримка законопроекту 8331 дозволить нам вирішити найбільш актуальне нагальне питання, по якому набагато легше знайти консенсус. І, вирішивши питання з наглядовими радами, ми до кінця цього року, я сподіваюсь, завершимо наші перемовини з Міжнародною фінансовою корпорацією по "Укргазбанку", з Європейським банком реконструкцій і розвитку по першому етапу в "Ощадбанку", і тоді вже, дійсно, можна буде проводити ширшу дискусію, маючи їх як наших партнерів, маючи розуміння, які з банків залишаються в портфелі держави, на який термін і які залишаються взагалі. Тоді можна буде обговорити, чи модель, яку ми запропонували на сьогоднішній день, і ми бачимо... реалізуємо її, що саме в Міністерстві фінансів окремих підрозділ, який створений, який консолідує функцію управління банками, чи можна говорити про якісь

інші моделі, які існують. Це, дійсно, дискусія, яку можна і треба на площадці комітету надалі проводити.

Але на сьогоднішній день, ще раз підсумовуючи, просимо підтримати саме законопроект 8331. Мені здається, він компромісний. Це модель, яка, ми, як ви пам'ятаєте, пропонували модель з 7 членів, з яких 5 є незалежними, 2 – представники держави. Однак, в даному випадку цей законопроект витримує філософію, яку ми заклали в стратегію управління, більшість членів незалежних, голова незалежний, члени ключових комітетів незалежні.

І можу сказати, яким чином у нас в банках питання премій, в тому числі обговорюється і ухвалюється. По-перше, ці питання, питання премій, оговорені з менеджментом на самому початку, вони закладені в їх контрактах. Далі у нас є підкомітети по... У нас чітко визначені... От дивіться, це питання як би комерційне, але я можу сказати, що у нас вони чітко прив'язані до в тому числі зарплат, тобто зрозуміло, вище якої ціни не можуть бути премії в державних банках. Це питання, у нас наші є політики щодо ренуерації і винагород, які за це відповідають знову ж таки рекомендаціям європейського банківського комітету по нагляду і приймається, як би підкомітет затверджує, спостережна рада затверджує, вони ухвалюються. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Оксана Сергіївна.

Павло Олександрович Різаненко, після нього – пан Романюк.

РІЗНАНЕНКО П.О. Хотів би два питання тут підняти. Спочатку простіше, фактологічне просто прозвучало питання, і є певні відповіді, щодо "Нафтогазу", да, прозвучало. Вони не самі собі призначили для інформації, щоб ми розуміли, як відбувалося, не самі собі призначили винагороду управління. Винагорода і принцип винагороди був затверджений спостережною радою набагато раніше. Єдина, я думаю, проблема в комунікації, що це не було докомуніковано ще рік чи півтора тому назад, що у разі виграшу вони отримають 1 відсоток від суми виграшу. І я думаю, що як би був програний кейс проти "Газпрому", то ніхто б навіть цей не піднімав. А тут, як то кажуть,...

_____. *(Не чути)*

РІЗНАНЕНКО П.О. Да. Ви знаєте, але це питання відношення, тому що, я думаю, що було б набагато гірше, якби вони отримували мізерну зарплату і програли кейс "Газпрому", ніж вони отримують нормальну зарплату і їхня мотивація прив'язана до перемоги. Це філософське, не просто філософське, а фундаментальне питання тих рекомендацій, як ми любимо говорити антикорупційних, які дають американці самі собі, не нам.

Я, до речі, це те, що мені не подобається зараз, бо ці рекомендації собі вони дають, а нам не дають. Вони у себе в країні дають рекомендації, щоб чиновники діяли в інтересах держави, держінститутів, вони повинні винагороджуватись відповідно. У них не повинно бути спокуси, і вони повинні дорожити своєю роботою, своєю кар'єрою. Але, на жаль, МВФ в нашій країні таких рекомендацій не дає, а більше все-таки рекомендації, спрямовані на зменшення державних видатків, в тому числі на держапарати, в тому числі не дають нам, вибачаюся, збільшувати видатки на хоча б компенсацію по посадам, які приймають рішення на мільярди доларів або сотні доларів. Це смішно, коли там зарплати по навіть 10-20 тисяч гривень. Тому що корупційна складова і можливість цих людей купити набагато суттєво більший об'єм.

Тому я не бачу проблеми в тому, що люди на ключових позиціях отримують високу винагороду. Але мене турбує якраз інше, що вони не отримують, "Нафтогаз" – це виключення із правила скоріше.

Тепер, переходячи до даного законопроект. Давайте подивимося на юридичну конструкцію, і теж тут будуть певні аналогії з нашим злочасним антикорупційним судом, довго вимученим таким. По суті, у нас є Конституція, є певні принципи, за якими ми живемо, що джерелом влади є народ, і далі будь-які призначення або рішення, які

робляться, в ідеалі це обирали люди напряму, бо вони є джерелом влади, але це неможливо, тому є певні представницькі механізми: проект депутата, президентів, місцевих депутатів. Ті можуть або приймати рішення, або далі їх комусь делегувати.

У нашому випадку з діючим законодавством по державним банкам нас обрали, Президента обрали, ми обрали Кабмін. Досить короткий зв'язок між виборцями і механізмом. А далі ми повинні були призначити членів спостережних рад державних банків: п'ять, п'ять і п'ять. Що відбулося? Чомусь, на жаль, давайте подивимося в дзеркало на себе і скажемо, а ми не спроможні виконати те, що на нас було покладено конституціями законів. Ми не змогли призначити своїх п'ять представників в спостережних радах. Так само і аналогія із судовою реформою, яка полягає в тому, що ну не змогли, я вибачаюся, за п'ять років вже реформувати систему або створити умови, в яких би були обрані судді, які були б чесні і незаплямовані. І в умовах залежності, да, і це факт, в умовах залежності від кредиторів, ну раз ви не можете прийняти таке рішення, то давайте делегуємо йому якимось... експертній раді зі сторони. Так само і тут, раз ми не спроможні приймати такі рішення, я дуже жорстко і відкрито говорю, там, раз ми не спроможні ухвалювати рішення і обирати у нас спостережну раду, некорумповану, а в даному випадку взагалі ніяку, не спроможні, імпотентні, то давайте віддамо це комусь, нехай хоч вони якось приймають. От і суть глобальна філософська даного законопроекту. І аналогія дуже яскрава за антикорупційним законом.

Тому ситуація зрозуміла, прозора, мені здається. Просто треба приймати рішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Павло Олександрович.

Віктор Миколайович Романюк, прошу.

РОМАНЮК В.М. Доброго дня, шановні колеги. Я про "Нафтогаз". Я згадую завжди і Юру Бойка, він там приїхав тоді з Кременчука з тим татариним, і завжди у мене ці туфлі перед очима, дійсно... стоптані. А зараз, от бачите, розказує всій країні, як треба жити. Це про репліку, про виплату цих... Але я, дійсно, погоджуюсь...

РІЗАНЕНКО П.О. Зарплата у нього була маленька...

РОМАНЮК В.М. Маленька, да...

Але повернемося до наших баранів. Дивіться, тут питання в чому, що глобально... я знову ж таки підходжу до цього як платник податків. Я хотів би два ключових моменти відмітити. Перше. Ми насправді зараз затверджуємо нормативний акт, який давним-давно мав затвердити Кабінет Міністрів як орган, який управляє, його власність, це давно можна було затвердити, звичайно, постановою Кабінету Міністрів, і ми, відверто скажу, чотири роки танцюємо з бубнами, я не розумію біля чого. Це перше.

Друге. Відверто скажу, навіть, якщо ми затвердимо цей нормативний акт, а я буду за нього голосувати, тому що ми зайшли в тупик і треба, дійсно, щось робити, робимо те, що ми вже в силах зробити. Я дивлюся на спостережну раду, шановні, Національного банку України. От ми її затвердили. Три роки пройшло, да? Три роки. Ми зараз їм платимо як платники податків величезні зарплати. Я не бачу взагалі роботи, що ці люди роблять, де вони засідають, якісь протоколи, якісь доповіді, якась позиція по цим... я взагалі не бачу їхньої роботи, взагалі. Можливо, я щось не розумію, можливо, вони десь в якомусь підпіллі глибокому, чи що ж вони роблять. Я просто боюся, що ми запустимо цей процес, тобто люди сядуть на зарплати – це така знаєте, посада, де ти член спостережної ради. Приїхав раз з Люксембурга чи звідкись там, посидів, підписав протокол і ти поїхав. В результаті це все знову ж таки навантаження, величезне навантаження на платків.

Знову ж таки обмеження по зарплаті і все інше. Я не проти зарплати, я розумію, що це таке, що треба стимулювати прозорі правила, стимулювати менеджмент. Це все абсолютно зрозуміло і прозоро, дійсно, я тут з Павлом погоджуюсь, що Міжнародний валютний фонд одні нормативи малює для своїх компаній, інші для наших, нам потрібно йти цим шляхом. Але знову ж таки ключова задача для нас – це мінімізація мінімальної втрати на фоні якоїсь ефективності. Тому глобально ми маємо рухатись тільки одним зрозумілим для мене шляхом – це продаж цих банків або введення туди акціонерного

капіталу, і тоді ми позбавимося оцих всіх навантажень. Тому що це шлях, знову ж таки ці танцювання з бубном не вирішує всієї цієї проблеми.

І ще ключове хотів би сказати. Дивіться, якщо ми як комітет знову ж таки будемо в усіх цих процесах, це знову ж таки політики. Політика – це штука, коли, я пам'ятаю майже всіх керівників "Ощадбанку" і "Укрексім". Пам'ятаю, як вони доповідали, що зараз вони призначали від держави тоді наглядові ради, говорили про прозорість, про... я вже не пам'ятаю цього всього лукавства. І в результаті ми отримали величезний ворох проблем біля цих банків. Тобто ми зараз йдемо цим самим шляхом, тільки дорожче, от у мене складається таке враження. Але зрозуміло, що іншого шляху немає, давайте хоча б затвердимо цей нормативний акт, як ви кажете, поспішно уже, і будемо щось робити. Можливо, я відверто скажу, дуже скептично на це дивлюсь, можливо, це дасть якийсь результат. Але історія моїх спостережень особистих з 1998 року говорить про те, що це шлях в нікуди.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Лаврик Олег Васильович, прошу

ЛАВРИК О.В. Кілька коротких тез, бо справді ми затягнули розгляд законопроекту.

Перше. По-перше, законопроект треба приймати, і він не раз був в цьому залі, ми вже не раз його обговорювали, тому рухатися далі.

Друге. Якщо тут ми говоримо про незалежні спостережні ради, які будуть, якщо ми справді в них віримо, то ми самі себе обманюємо. Тому що незалежні від кого? Якщо ми говоримо, що незалежні є три представники Президента, парламенту, уряду, а інші якими від них незалежні, а комісія, яка їх обирає, та ж сама комісія уряду сформована від уряду і від Президента, то ми ж розуміємо, що вони незалежні тільки юридично, що вони не подаються поданням того чи іншого державного органу. Тому в цілому говоримо, що держава як власник свого майна призначає 9 членів, які визначені тією ж самою державою, 9 по суті де-факто залежних або призначених урядом чи Президентом, чи Верховною Радою членів, і рухаємося з тим далі, тому що, дійсно, іншого шляху немає.

І третє. Погоджуюся. Михайло Володимирович, що нам потрібно закон приймати швидко. Але швидко це не означає... Я взагалі прихильник того, що ми маємо приймати дуже мало законів, але приймати їх виважених і не законів таких, як у нас другий в порядку денному стоїть, один рік ми вважаємо, що треба 500 мільйонів, другий рік ми вважаємо, що 200, а третій рік скажемо, а ні, давайте зробимо 350, закон з однієї цифри. Але закони потрібно приймати, обговорюючи їх і проходячи цю процедуру.

Тому, я думаю, що у нас і так комітетські закони в парламенті проходять нелегко. Пропоную все-таки піти на пропозицію Руслана Євгенійовича, зробити його... пройти перше читання в парламенті, і щоб були правки, гарно, тихенько, швидко пройти до другого читання, а колегам просто працювати зі своїми фракціями, щоб були люди в залі. Єдина позиція. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Будемо завершувати? Прошу, 30 секунд.

ДЕМЧАК Р.Є. Просто колеги тут говорили про "Нафтогаз", просто ну зовсім доречний приклад. Якщо вони самі собі встановлювали, то я хочу зразу, щоб ми відікли, нам ще голосувати в залі, і щоб навіть у нас сумнівів не було.

В нашому законі стаття 7 чітко випишує, що єдиним акціонером державного банку є держава в особі Кабінету Міністрів, що здійснює функції управління правами держави. Органами управління державними банками є загальні збори, наглядова рада і правління. І загальні збори, вони якраз тут виписані їхня виключні компетенції, пункт 7: встановлення розміру винагороди членів наглядової ради державного банку, в тому числі заохочувальних та компенсаційних витрат. Це перше. Тобто чітко встановлено. Готує для Кабінету Міністрів Мінфін пропозиції. Тому, якщо введуть такі самі випадки, ми розуміємо, до кого звертатися. І Мінфін він готує, Кабмін затверджує. Тому тут як би можливість такого промаху, я би сказав, вони правильно були замотивовані, мабуть,

члени. А якщо вони самі себе ще призначали, наглядова рада сама собі визначала мотивацію, можливо, в "Нафтогазі". Але ще раз, це не наша ситуація.

І восьмий пункт. Знову ж таки до виключної компетенції загальних зборів належить затвердження річних результатів діяльності державного банку, в тому числі звіту наглядової ради державного банку про виконання стратегії розвитку державного банку. Це відповідь Сергію Вікторовичу, він казав, кому вони будуть підзвітні. От кому вони будуть підзвітні.

І ще хочу сказати на рахунок альтернативного. Що цей законопроект, альтернативний, який пропонується, він передбачає, що хоча б одною акцією володіє держава, спільний орган, керуюча компанія, її можна так назвати, вона буде управляти цим банком, навіть якщо там є одна акція. Тому великі сумніви в тому, наскільки тоді буде ефективна приватизація. І чи взагалі... Я вже навіть не говорю, що у нас "Укргазбанк" і зараз провів переговори, підписав уже там меморандум, да, про наміри, і ЕБРД з "Ощадбанком". Я вже не кажу про портфель інвестиції. Якщо це буде цей мажоритарій, і в нього буде там більше чим 50 відсотків, і тут буде керуюча компанія від держави управляти. Тобто це значно послаблює позиції по приватизації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, будемо завершувати.

Пан Прозоров має репліку. Репліку, прошу.

ПРОЗОРОВ Ю.В. Дякую, шановний головуючий. Дякую, шановні члени комітету, автори практично усіх обох законопроектів.

Я хотів би два моменти озвучити під стенограму. Не буде 30 членів наглядових рад в державних банках. В законопроекті 8331-1 чітко вказано, що 9 в усіх державних банках, в банках з державною участю і в самій наглядовій раді управляючої компанії. Перше.

Друге. Встановлено, якщо, шановний пан Демчак знає, що позиція контролер – це 50 плюс 1 відсоток, а не 1 відсоток. Якщо у нас є банківська група ТАС, чому у нас немає банківської групи ГОС? Коли вже всі ці банки є державними, їх більше 50 плюс 1 відсоток.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам. Дякую.

Колеги, виходимо на фініш, да? Я тільки хочу сказати, що у нас вчора у комітеті були також представники Світового банку і Міжнародного валютного фонду. У нас теж з ними була дискусія з приводу цього і одного, і другого законопроекту. Вони погоджуються, що вони відшліфовані значно краще ніж 7180 і відповідно альтернативний. Вони допускають, що за певних обставин, хоча у них є деякі нюанси, але може бути прийнято навіть за основу і в цілому. Але це інформація про те, що над цим законопроектом продовжують працювати різні експерти, фахівці. І, бачите, дуже пристальна увага до того, що ми тут робимо.

Колеги, я буду ставити наступним чином. Була пропозиція пана Демчака прийняти за основу цей законопроект.

Тому я буду пропонувати той пункт, що хочемо рекомендувати Верховній Раді включити до порядку дня, це перше. Друге. Рекомендувати прийняти за основу після його включення до порядку денного. Третє. Щоб співдоповідачем від комітету був пан Демчак. І утворити у комітеті робочу групу з доопрацювання цього законопроекту до другого читання під керівництвом Демчака. Це буде перша пропозиція.

Друга. Я поставлю, якщо буде таке бажання, за основу і в цілому з відповідними.

І третя була пропозиція пана Сергія Рибалки про те, що прийняти за основу 8331-1.

Хто за першу пропозицію, прошу голосувати. Один, два, три, чотири. Це за те, щоб за основу. Тільки за основу. Раз, два, три, чотири, п'ять, шість. Прошу опустити. Хто – проти? Нема. Утримався Довбенко.

Таким чином... Ми ж домовлялися, що якщо не проходить перше рішення, буде друге. Ми ж так домовлялися. Друзі, так було, якщо прийнято перше, значить перше. Друзі, дякую за рішення.

Переходимо до другого питання. Проект Закону про внесення змін до Закону України...

РИБАЛКА С.В. За основу, я думал, только голосование или за основу вы первый закон проголосовали. А альтернативный?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо 6 "за", то він набрав... Я і свою не ставлю на голосування пропозицію, бо 6 "за".

Тому якщо є якісь зауваження, скажіть, ми можемо поправити. Але я думаю, логічно. *(Шум у залі)* Ну, а як бути, якщо знову буде і за другу пропозицію знову шість, знову буде шість?

..... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, так знову буде шість.

..... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. То що буде? Як це буде виглядати?

ПРИЙМА І.М. В сесійному залі можна підняти в цілому після того, як прийметься за основу, це у випадку, якщо Тому підняти, що нема питань.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо колеги наполягають ставити і мою пропозицію, я поставлю.

РИБАЛКА С.В., вы тогда за основу, я просто думал, что за основу мы голосование, за основу, а потом за основу и в целом то, что мы будем рекомендовать по первому закону. Если за основу первый без тире один, то тогда мой голос просто отозвисте, он все равно проходит.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви наполягаєте ставити мою пропозицію? Добре.

Хто за те, щоб прийняти це, рекомендувати, вірніше, Верховній Раді прийняти за основу і в цілому після включення до порядку денного з відповідним співдоповідачем, пан Демчак і робочу групу очолює. Хто за цю пропозицію, прошу голосувати. За основу і в цілому, без зміни в Конституцію.

Один, два, три, чотири, п'ять. 5 – за. Хто – утримався? Один. А, два утрималося. Хто – проти? Один.

Колеги, ну от ви створили колізію, є 6 за основу, більше. Тому буде за основу записана наша рекомендація. Є 5 "за". Да, 6 – більше.

Колеги, спасибі. Рухаємося. Давайте, є секретаріат, він подивиться.

Друге питання про внесення змін до Закону України "Про банки і банківську діяльність" (щодо вимог до розміру статутного капіталу) (7231 номер реєстраційний). Доповідає Сергій Вікторович (5 хвилин) Рибалка, і потім обговорення.

РИБАЛКА С.В. Всім доброго дня! Тут не треба, я думаю, забирати багато часу, а сказати, що, дійсно, цей законопроект потрібен, ми його обіцяли, обіцяли і підписали всі члени комітету.

Я можу тут 5 хвилин розказувати про досвід, досвід там європейських країн, в якому, дійсно, набагато нижчий рівень докапіталізації. Але я хочу сказати, що банки третьої категорії – це малі і середні банки, які, думаю, мають право на життя. І мені б дуже хотілося, щоб на законодавчому рівні вже було чітко визначено термін докапіталізації, сума докапіталізації, щоб сьогодні бізнес в тих умовах, в яких він є, а він у нас в досить складних умовах, знав чітко, на що він може розраховуватись і як йому рухатись.

Михайло Володимирович, я не буду забирати час, я бачу, що 35 хвилин, а нам на четверту йти в сесійну залу, тобто я пропоную як можна швидше прийняти рішення. Давайте за основу і в цілому, пропоную його підтримати за основу і в цілому, і дати можливість сьогодні банкам працювати в умовах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Яків Васильович Смолій, прошу.

СМОЛІЙ Я.В. Дякую, Михайло Володимирович.

Національний банк в минулому році висловив свою позицію про недоцільність зменшення статутного капіталу на сьогодні і внесення цього закону в зал, пішов на

уступки малим банкам, середнім, по яких розмір капіталу сьогодні був сформований в 200 мільйонів станом на липень 2017 року. І ми своїм внутрішнім нормативним документом відтермінували докапіталізацію банків до 400 мільйонів – в 2020 році і до 500 мільйонів – в 2025 році.

Я скажу свою позицію, чому ми робимо пересторогу. У наступному питанні я буду розказувати про деякі тенденції макроекономічної ситуації на внутрішньому ринку і зовнішні фактори, які сьогодні можуть повпливати на зміну політики Національного банку, в тому числі, що може вплинути на регуляторний капітал банків, які мають сьогодні мінімальний розмір капіталу. Тому ми виходили з позиції, що залишити цю норму на перспективу в разі, якщо малі банки не будуть виконувати нормативи адекватності капіталу і акціонери не зможуть, в принципі, вони зможуть докапіталізувати, але мінімальний розмір це є обов'язковий, який для того, щоб банки залишалися на ринку. І наше рішення, яке було прийнято в грудні 2017 року, говорить про те, що Національний банк виважено підійшов до пропозиції, яка обговорювалася в комітеті у минулому році, була запропонована Асоціацією банків, пішли на уступки і просимо врахувати нашу пропозицію. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Яків Васильович.

Колеги, законопроект зареєструвала більша частина членів комітету, ми сьогодні на дискусії маємо два питання, тобто дві пропозиції. Перша пропозиція: підтримати законопроект; друга: не підтримати, висловив... А, перша: за основу і в цілому. Друга пропозиція, Яків Васильович: не підтримати.

Чи є третя якась точка зору? Бо всі в темі. Я думаю, що немає потреби аргументи приводити ні "за", ні "проти". Якщо є третя думка якась, скажіть, якщо немає, виходимо на голосування. Я правильно зрозумів? Дякую.

Тоді я буду ставити по порядку. Сергій Вікторович Рибалка запропонував рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Закону "Про банки і банківську діяльність" (щодо вимог до розміру статутного капіталу банку) (реєстраційний 7231) прийняти за основу та в цілому. І пропоную другий пункт, співдоповідачем від комітету призначити, Сергій Вікторович, вас, Рибалка, народного депутата Рибалку Сергія Вікторовича.

Колеги, хто за дану пропозицію, прошу голосувати. Хто – за? Раз, два, три, чотири, п'ять, шість. Хто – проти? Хто – утримався?

РИБАЛКА С.В. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не голосувати...

Утримався. Значить, більшість. Рішення прийнято.

Колеги, дякую. Переходимо до третього питання. Колеги, в нас домовленість. Я прошу всіх, хто був присутній на перших двох...

(третє питання порядку денного розглядалося у закритому режимі)